

1.2.19 Převody jednotek

Předpoklady: 010218

Pedagogická poznámka: Hodina vznikla náhodou, když nám správně nevyšlo půlené cvičení a měli jsme jednu hodinu navíc. Je možné ji více méně bezbolestně přeskočit, na druhou stranu umožňuje zachytit žáky s velkými problémy s převáděním a přidává zajímavou zkušenost s možností si vybrat, jak v hodině pokračovat dál – zda raději dořešit problémy, nebo se pokusit udělat něco navíc.

Př. 1: Převed' na jednotku v závorce.

a) 25 cm [mm]	b) 0,25 km [m]	c) 25 dkg [kg]
d) 0,0054 km ² [m ²]	e) 4000 cm ³ [m ³]	f) 0,08 t [q]
g) 500 a [km ²]	h) 0,081 ha [m ²]	i) 0,000064 ml [mm ³]

a) 25 cm = 250 mm	b) 0,25 km = 250 m	c) 25 dkg = 0,25 kg
d) 0,0054 km ² = 5 400 m ²	e) 4000 cm ³ = 0,004 m ³	f) 0,08 t = 0,8 q
g) 500 a = 0,05 km ²	h) 0,081 ha = 810 m ²	i) 0,000064 ml = 0,064 mm ³

Pedagogická poznámka: Žáci vyřeší první příklad, který si zkontrolujeme. Oznámím, že posledních deset minut hodiny dostanou podobný příklad jako písemku hodnocenou na plusy (rozsah -2 až +2). Pak dám všem na vybranou ze dvou možností:

- mohou počítat další dva příklady s tím, že v případě jejich úspěšného zvládnutí (bez mé pomoci) dostanou dva plusy (jeden příklad, jeden plus),
- mohou se s mojí pomocí hledat opravovat chyby v prvním příkladě opakovat si převádění jednotek, aby konci hodiny dopadli lépe.

Př. 2: Další z anglosaských délkových jednotek je foot (stopa), pro kterou přibližně platí 1 ft = 0,3 m (přesně 1 ft = 0,3048 m). Převed' pomocí přibližného převodu.

Zaokrouhluj na dvě desetinná místa.

a) 3 ft [m]	b) 0,4 ft [m]	c) 2 m [ft]	d) 1,5 km [ft]
e) 1 ft ² [m ²]	f) 15 ft ² [m ²]	g) 1 m ² [ft ²]	h) 0,7 m ² [ft ²]
i) 1 ft ³ [m ³]	j) 0,5 m ³ [ft ³]		

a) 3 ft = 0,9 m	b) 0,4 ft = 0,12 m	c) 2 m = 6,67 ft
d) 1,5 km = 1500 m = 5000 ft	e) 1 ft ² = 1 ft · 1 ft = 0,3 m · 0,3 m = 0,09 m ²	
f) 15 ft ² = 15 · 0,09 m ² = 1,35 m ²	g) 1 m ² [ft ²] = 1 : 0,09 = 11,11 ft ²	
h) 0,7 m ² = 0,7 · 11,11 ft ² = 7,77 ft ²		

i) $1\text{ ft}^3 = 1\text{ ft} \cdot 1\text{ ft} \cdot 1\text{ ft} = 0,3\text{ m} \cdot 0,3\text{ m} \cdot 0,3\text{ m} = 0,027\text{ m}^3$

j) $1\text{ m}^3 = 0,5 : 0,027\text{ ft}^3 = 18,52\text{ ft}^3$

Př. 3: Mezi anglosaskými jednotkami se nepřevádí pomocí mocnin deseti, platí pro ně:
1 mile = 1760 yd, 1 yd = 3 ft, 1 ft = 12 in. Ozkoušej si převody v této soustavě.

a) 1,5 mile [yd]

b) 7,1 ft [yd]

c) 0,3 yd [in]

d) 36 000 ft [mile]

e) 4 yd² [ft²]

f) 18 ft² [yd²]

a) 1,5 mile = 1,5 · 1760 yd = 2640 yd

b) 7,1 ft = 7,1 : 3 yd = 2,37 yd

c) 0,3 yd = 0,3 · 3 ft = 0,9 ft = 0,9 · 12 in = 10,8 in

Najednou: 0,3 yd = 0,3 · 3 · 12 in = 10,8 in

d) 36 000 ft = 36 000 : 3 yd = 12 000 yd = 12 000 : 1760 mile = 6,82 mile

Najednou: 36 000 ft = 36 000 : 3 : 1760 mile = 6,82 mile

e) 4 yd² = 4 · 1 yd · 1 yd = 4 · 3 ft · 3 ft = 36 ft²

f) 1 yd² = 1 yd · 1 yd = 3 ft · 3 ft = 9 ft²

18 ft² = 18 : 9 yd² = 2 yd²

Pedagogická poznámka: Následující příklad je pouze pro zabavení v případě, že by někdo byl příliš brzo hotový s předchozí částí a neměl co dělat.

Př. 4: Vyřeš algebrogramy (nahraď písmena číslicemi).

a) $0, AA \cdot B = 0, CC$ ($A < B < C$)

b) $0, A \cdot 0, B = 0, C$

a) $0, AA \cdot B = 0, CC$ ($A < B < C$)

C i A jsou na stejných řádech $\Rightarrow$ platí $C = A \cdot B$, zároveň $C < 10$ (jde o číslici), kvůli podmínce $A < B < C$, nemůže být $A = 1$ (platilo by $B = C$) $\Rightarrow$ zkusíme $A = 2$:

- $2 \cdot 3 = 6$
- $2 \cdot 4 = 8$
- $2 \cdot 5 = 10$ již nevyhovuje.

zkusíme $A = 3$:

- $3 \cdot 4 = 12$ nevyhovuje.

Dvě řešení: $0,22 \cdot 3 = 0,66$ nebo $0,22 \cdot 4 = 0,88$.

b) $0, A \cdot 0, B = 0, C$

Součin musí mít dvě desetinná místa $\Rightarrow$ hledáme čísla tak, aby platilo $A \cdot B = C0 \Rightarrow 4$ možnosti:

$0,2 \cdot 0,5 = 0,1$

$0,4 \cdot 0,5 = 0,2$

$0,6 \cdot 0,5 = 0,3$

$0,8 \cdot 0,5 = 0,4$

Pedagogická poznámka: Následuje opět domácí procvičování pro žáky neúspěšné v prvním příkladu.

Př. 5: Převed' na jednotku v závorce.

a) $0,04 \text{ km} [\text{m}]$

b) $0,25 \text{ dm} [\text{mm}]$

c) $10 \text{ dkg} [\text{g}]$

d) $0,004 \text{ m}^2 [\text{cm}^2]$

e) $700 \text{ cm}^3 [\text{dm}^3]$

f) $20 \text{ q} [\text{kg}]$

g) $12 \text{ ha} [\text{km}^2]$

h) $0,25 \text{ m}^2 [\text{ha}]$

i) $64\,000 \text{ mm}^3 [\text{dl}]$

Shrnutí: